



Dokument ze zasedání

B10-0173/2024 }
B10-0174/2024 }
B10-0176/2024 } RC1

25.11.2024

SPOLEČNÝ NÁVRH USNESENÍ

předložený v souladu s čl. 136 odst. 2 a 4 jednacího řádu

a nahrazující tyto návrhy usnesení:

B10-0173/2024 (Renew)

B10-0174/2024 (PPE)

B10-0176/2024 (Verts/ALE)

o doporučení Rady o prostředí bez kouře a aerosolů
(2024/2911(RSP))

Laurent Castillo

za skupinu PPE

Alessandra Moretti

za skupinu S&D

Vlad Vasile-Voiculescu

za skupinu Renew

Ignazio Roberto Marino

za skupinu Verts/ALE

Usnesení Evropského parlamentu o doporučení Rady o prostředí bez kouře a aerosolů (2024/2911(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 168 této smlouvy,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU ze dne 3. dubna 2014 o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků a o zrušení směrnice 2001/37/ES¹ (směrnice o tabákových výrobcích),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/522 ze dne 24. března 2021, kterým se zavádí program činnosti Unie v oblasti zdraví (program EU pro zdraví) („EU4Health“) na období 2021–2027 a zrušuje nařízení (EU) č. 282/2014²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 26. listopadu 2009 o nekuřáckém prostředí³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 16. února 2022 o posilování Evropy v boji proti rakovině – směrem ke komplexní a koordinované strategii⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 23. listopadu 2022 o prevenci a léčbě diabetu a lepší péči o pacienty s diabetem v EU u příležitosti Světového dne diabetu⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. prosince 2023 o nepřenositelných nemocech⁶,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. února 2021 nazvané „Evropský plán boje proti rakovině“ (COM(2021)0044),
- s ohledem na návrh Komise ze dne 17. září 2024 týkající se doporučení Rady o prostředí bez kouře a aerosolů, kterým se nahrazuje doporučení Rady 2009/C 296/02 (COM(2024)0055),
- s ohledem na iniciativu Komise nazvanou „Společně za lepší zdraví – iniciativa EU pro nepřenositelné nemoci“, která byla zahájena v prosinci 2021,
- s ohledem na cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje, a zejména na cíl č. 3,
- s ohledem na Rámcovou úmluvu WHO o kontrole tabáku (dále jen „úmluva WHO FCTC“), která byla přijata na 56. zasedání Světového zdravotnického shromáždění konaném dne 21. května 2003 ve švýcarské Ženevě,

¹ Úř. věst. L 127, 29.4.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/40/oj>.

² Úř. věst. L 107, 26.3.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>.

³ Úř. věst. C 285 E, 21.10.2010, s. 63.

⁴ Úř. věst. C 342, 6.9.2022, s. 109.

⁵ Úř. věst. C 167, 11.5.2023, s. 36.

⁶ Úř. věst. C, C/2024/4171, 2.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4171/oj>.

- s ohledem na čl. 136 odst. 2 a 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že ochrana zdraví je jedním ze základních práv občanů EU a každý má právo na život v bezpečném prostředí;
- B. vzhledem k tomu, že tabák, v jehož důsledku umírá celosvětově každý rok více než 8 milionů lidí, je jednou z největších hrozeb pro veřejné zdraví, s nímž se svět vůbec setkal;
- C. vzhledem k tomu, že trh s novými a nově se objevujícími tabákovými, nikotinovými a jinými než nikotinovými výrobky, jako jsou například elektronické cigarety, zahřívání tabákové výrobky a další zařízení emitující aerosoly, a jejich používání rychle roste a vyvolává obavy z hlediska veřejného zdraví⁷;
- D. vzhledem k tomu, že nepřímý kouř způsobuje předčasná úmrtí a zvyšuje riziko vzniku široké škály nepřenositelných nemocí, včetně nádorových, kardiovaskulárních a chronických respiračních onemocnění; vzhledem k tomu, že nepřímé aerosoly z nových a nově se objevujících výrobků emitují jemné a ultrajemné částice, což představuje zdravotní riziko nejen pro uživatele, ale také pro osoby nacházející se v jejich blízkosti;
- E. vzhledem k tomu, že nové a nově se objevující výrobky, které emitují aerosoly, obsahují nebezpečné chemické látky, jako je formaldehyd, acetaldehyd a akrolein, o nichž je známo, že mají toxické a karcinogenní vlastnosti;
- F. vzhledem k tomu, že kouření poškozuje téměř všechny orgány v těle a způsobuje mnoho nemocí, mj. nádorová a srdeční onemocnění, mozkové příhody, plicní onemocnění, diabetes II. typu a chronickou obstruktivní plicní nemoc;
- G. vzhledem k tomu, že expozice nepřímému kouři a nepřímým aerosolům má nepoměrně větší dopad na zranitelné skupiny obyvatel, včetně dětí, těhotných žen a starších osob;
- H. vzhledem k tomu, že znečišťující látky z tzv. zbytkového kouře, které ulpívají na nábytku a jiných površích, jsou nebezpečné, zejména pro děti;
- I. vzhledem k tomu, že cílem Evropského plánu boje proti rakovině je nechat do roku 2040 vyrůst „generaci bez tabáku“, tj. dosáhnout toho, aby tabák užívalo méně než 5 % obyvatel, zatímco dnes je to 24 %; vzhledem k tomu, že rozšiřování prostředí bez kouře je důležitým politickým nástrojem, který již přispěl k nižším mírám úmrtnosti i nemocnosti, mj. motivováním kuřáků k tomu, aby přestali kouřit, a odrazováním ostatních od toho, aby kouřit začali;
- J. vzhledem k tomu, že podle průzkumu Eurobarometr z roku 2023, který se zabýval postojem Evropanů k tabákovým a souvisejícím výrobkům⁸, užívala 3 % dospělých respondentů aktuálně elektronické cigarety a 4 % zahřívání tabákové výrobky, přičemž

⁷ Zpráva Komise ze dne 15. června 2022 o stanovení podstatné změny okolností pro zahřívání tabákové výrobky v souladu se směrnicí 2014/40/EU (COM(2022)0279).

⁸ Evropská komise, *zvláštní průzkum Eurobarometr 539: Postoj Evropanů k tabákovým a souvisejícím výrobkům*, květen–červen 2023.

v roce 2020 se jednalo o 2 %;

- K. vzhledem k tomu, že znepokojujícím aspektem zavádění nových a nově se objevujících tabákových, nikotinových a souvisejících výrobků je jejich přitažlivost pro mladé lidi, a v některých případech dokonce pro děti;
- L. vzhledem k tomu, že podle uvedeného průzkumu Eurobarometr začalo 54 % stávajících a bývalých kuřáků kouřit před dosažením věku 19 let a 14 % předtím, než dovršili 15 let;
- M. vzhledem k tomu, že z údajů Eurobarometru vyplývá, že 74 % respondentů se setkala s kouřením na venkovních terasách a 71 % s tím, že v těchto místech lidé používali elektronické cigarety a zahřívané tabákové výrobky; vzhledem k tomu, že tento průzkum rovněž ukazuje, že existuje veřejná podpora pro zákaz kouření ve venkovních prostorách, kde nelze zajistit omezení fyzického kontaktu, včetně parků, pláží a vstupů do veřejných budov;
- N. vzhledem k tomu, že stávající doporučení Rady (2009/C 296/02)⁹ obsahuje doporučení pro členské státy, které jsou všechny smluvními stranami úmluvy WHO FCTC, aby tuto rámcovou úmluvu provedly, a poskytuje jim tak pokyny k tomu, aby dodržovaly své právní závazky týkající se ochrany osob před nepřímým kouřem na všech vnitřních pracovištích, ve veřejné dopravě a ve vnitřních veřejných prostorách;
- O. vzhledem k tomu, že podle zásady 1 pokynů pro provádění článku 8 úmluvy WHO FCTC vyžadují účinná opatření na ochranu před expozicí tabákovému kouři úplné odstranění kouření a tabákového kouře v konkrétních prostorách nebo prostředích s cílem vytvořit 100% nekuřácké prostředí;
- P. vzhledem k tomu, že konference smluvních stran (COP) úmluvy WHO FCTC považuje zahřívané tabákové výrobky za tabákové výrobky, které tudíž podléhají ustanovením této úmluvy, jak je uvedeno v rozhodnutí FCTC/COP8(22); vzhledem k tomu, že zasedání COP8 bylo uzavřeno naléhavou výzvou smluvních stran úmluvy WHO FCTC, aby upřednostnily opatření chránící osoby před expozicí emisím ze zahřívaných tabákových výrobků a aby výslovně rozšířily zákony o zákazu kouření tak, aby zahrnovaly i tyto výrobky;
- Q. vzhledem k tomu, že regulace zahřívaných tabákových výrobků a nových a nově se objevujících nikotinových a jiných než nikotinových výrobků je v EU i nadále nejednotná, což orgánům komplikuje prosazování vnitrostátních omezení týkajících se používání těchto výrobků v dotčených prostorách nebo prostředích;
- R. vzhledem k tomu, že cílem navrhovaného přezkumu doporučení Rady o nekuřáckém prostředí je větší ochrana jednotlivců, zejména dětí, mládeže a těhotných žen, před účinky nepřímého kouře a aerosolů a že se v něm doporučuje rozšířit nekuřáckou politiku na klíčové venkovní prostory, jako jsou veřejná hřiště, zábavní parky, koupaliště, prostory u zdravotnických a vzdělávacích zařízení a v blízkosti veřejných budov a stanice veřejné dopravy;

⁹ Doporučení Rady ze dne 30. listopadu 2009 o nekuřáckém prostředí, Úř. věst. C 296, 5.12.2009, s. 4.

- S. vzhledem k tomu, že návrhu Komise nepředcházelo nové posouzení dopadu a že Komise vychází z posouzení dopadu provedeného předtím, než byl předložen návrh doporučení Rady v roce 2009;
- T. vzhledem k tomu, že se v návrhu Komise rovněž doporučuje, aby členské státy rozšířily politiku prosazující nekuřácké prostředí na nové a nově se objevující výrobky, které emitují kouř nebo aerosoly, jako jsou zahřívané tabákové výrobky a elektronické cigarety, a aby si vyměňovaly osvědčené postupy a prohloubily mezinárodní spolupráci za účelem zajištění co největšího dopadu opatření přijímaných v celé EU;
- U. vzhledem k tomu, že Komise poskytne podporu prostřednictvím přímého grantu ve výši 16 milionů EUR z programu EU pro zdraví, přičemž z programu Horizont Evropa již bylo vyčleněno 80 milionů EUR na posílení kontroly tabáku, nikotinu a souvisejících výrobků a na prevenci závislosti; vzhledem k tomu, že Komise rovněž vypracuje soubor preventivních nástrojů na podporu ochrany zdraví dětí a mladých lidí;
- V. vzhledem k tomu, že provádění doporučení by mělo být pravidelně monitorováno, aby bylo možné měřit pokrok při dosahování jeho cílů a zjišťovat nedostatky v úsilí o rozšíření prostředí bez kouře a aerosolů;
1. znovu opakuje, že rozhodně a trvale podporuje cíl stanovený v Evropském plánu boje proti rakovině, a sice nechat do roku 2040 vyrůst „generaci bez tabáku“; zdůrazňuje, že má-li být tohoto cíle skutečně dosaženo, je třeba vyvíjet větší úsilí;
 2. vítá návrh Komise na aktualizaci doporučení Rady o prostředí bez kouře a aerosolů; domnívá se, že nárůst v používání zahřívaných tabákových výrobků, elektronických cigaret a dalších výrobků emitujících aerosoly ve veřejných, venkovních i vnitřních prostorách představuje riziko pro veřejné zdraví; domnívá se, že je třeba provést další posouzení, zejména pokud jde o dopad tohoto doporučení na odvětví hotelových a stravovacích služeb;
 3. zdůrazňuje, že neexistuje žádná prokázaná bezpečná úroveň expozice kouři a aerosolům z tabáku a nových a nově se objevujících výrobků;
 4. zdůrazňuje, že nekuřácké prostředí chrání zdraví jak nekuřáků, tak i kuřáků, protože chrání nekuřáky před expozicí kouři a vede kuřáky k tomu, aby kouření omezili nebo s ním úplně přestali;
 5. vyzývá členské státy, aby vzhledem k dostupným důkazům o rizicích spojených s expozicí rozšířily zákaz kouření na veřejných místech na nové a nově se objevující výrobky, jako jsou zahřívané tabákové výrobky, elektronické cigarety a popřípadě další výrobky emitující aerosol;
 6. vyzývá členské státy, aby rozšířily zákaz používání výrobků emitujících kouř a aerosol na klíčové venkovní prostory; domnívá se, že tyto prostory by mohly zahrnovat venkovní restaurace a kavárny, pracoviště, prostory v blízkosti zdravotnických a jiných pečovatelských zařízení a vzdělávacích zařízení, veřejnou dopravu, mimo jiné i autobusové a tramvajové zastávky, vlaková nádraží a nástupiště, letiště a rekreační oblasti a další oblasti, kde dochází ke shromažďování a vysoké koncentraci osob, a to s ohledem na rizika související s expozicí;

7. domnívá se, že tyto zákazy by měly být koncipovány tak, aby zajišťovaly co největší ochranu, zejména pro děti, mládež, těhotné ženy a další zranitelné skupiny; v této souvislosti konstatuje, že 14 členských států již zakázalo kouření v automobilech, jsou-li uvnitř přítomny nezletilé osoby;
8. vyzývá Komisi a členské státy, aby nechaly vypracovat studie zaměřené na rizika spojená s nepřímou expozicí zahříváním tabákovým výrobkům a aerosolům, včetně elektronických cigaret, a podněcovaly další výzkum v této oblasti;
9. vyjadřuje znepokojení nad rostoucími riziky, které pro veřejné zdraví představuje rozšiřování černého trhu s výrobky pro vapování; zdůrazňuje, že nedostatečná kontrola bezpečnosti a původu těchto výrobků ohrožuje veřejné zdraví, a vyzývá Komisi a členské státy, aby zavedly přísnější opatření s cílem zabránit nezákonnému vstupu těchto výrobků na trh;
10. oceňuje, že Komise poskytuje členským státům prostřednictvím programu EU pro zdraví finanční prostředky na podporu provádění politiky v oblasti zdraví, včetně opatření, která jsou zde doporučena; vyjadřuje ovšem vážné obavy v souvislosti s výší financování EU určeného na politiku a programy v oblasti zdraví;
11. vyzývá Komisi, aby v návaznosti na vědecká hodnocení zdravotních rizik spojených s elektronickými cigaretami, zahříváním tabákovými výrobky a novými tabákovými výrobky, včetně posouzení rizika spojeného s používáním těchto výrobků ve srovnání s používáním jiných tabákových výrobků, navrhla co nejdříve revizi směrnice o zdanění tabákových výrobků¹⁰, směrnice o reklamě na tabákové výrobky¹¹ a směrnice o tabákových výrobcích;
12. vyzývá Komisi, aby čtyři roky po přijetí tohoto usnesení informovala Parlament a Radu o pokroku při jeho provádění a při provádění doporučení Rady v členských státech;
13. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a Světové zdravotnické organizaci.

¹⁰ Směrnice Rady 2011/64/EU ze dne 21. června 2011 o struktuře a sazbách spotřební daně z tabákových výrobků (kodifikované znění) (Úř. věst. L 176, 5.7.2011, s. 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/64/oj>).

¹¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/33/ES ze dne 26. května 2003 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se reklamy na tabákové výrobky a sponzorství souvisejícího s tabákovými výrobky (Úř. věst. L 152, 20.6.2003, s. 16, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/33/oj>).